

**ВАЛЕНТИНА
ПОЦЕСКА**

Валентина Поцеска родена е на 09.11.1965 год. во Скопје. Дипломирала на сликарскиот отсек на Факултетот за ликовна уметност во Скопје во класата на Проф. Д. Кондовски 1987 год. Специјализирала калиграфија во Истанбул 1990/91 год.

Адреса: ул. „Девол“ бр. 20 - 91000 Скопје

Групни изложби:

88 - Скопје -Изложба на дипломирани студенти на ФЛУ

91 - Скопје -Ликовна колонија - Катланово

91 - Скопје -Изложбен салон на ДЛУМ

Самостојна изложба:

91 - Скопје - Културно информативен центар

Убава млада жена во „тричетвртинска“ поза го упатува својот збунет поглед кон фотографската камера. Со десната рака ги допира усните што како уште повеќе да ја потенцира несигурноста. Телото е благо опуштено и малку извиткано наназад, како да се потпира на некоја невидлива вертикална оска. Белината на марамата со која се прекриени косата, вратот и рамениците на жената, доминира, зрачи во целата композиција.

Ова претставува само една од фотографиите што ги користи младата сликарка Валентина Поцеска при создавањето на своите слики од циклусот „Јуруци“. Употребата на фотографијата не се сведува исклучиво на еден класичен, инспиративен чин. Додека фотографската камера ја анулира третата димензија на фотографираниите ситуации, на сликите на Поцеска се случува обратен процес. Но само делумно. Одредени партии се исликани плоско, дводимензионално, без издвојување на фигурата од позадината, додека некои фрагменти, најчесто белите марами, добиваат волуминозност, понекогаш и транспарентност, па оставаат впечаток на провидна драперија што како лушпа ја пресвлекува празнината на просторот, поточно, како самостојно да

лебди врз потсликаната заднина. Преку овие два спротивставени начини на третирање на просторот, Поцеска доаѓа до фрагментарноста и амбивалентноста на своите композиции.

Тие не се подредени на еден доминантен принцип на трансформирање на реалноста во слика што произлегува и од самата тематска определба на сликарката за непознатиот и маргиналниот свет на Јуруците. Нивниот свет е двојно поместен од оригиналниот амбиент, еднаш од Анадолија, и вторпат, од планинските села во Македонија, за пред нас да се појават во колоритно богатите пазари на градовите, во кои доаѓаат само повремено. Интересот за нивната анонимност и маргинализација, за Поцеска е истовремено интерес и за недефинираноста, обезличноста, присутни во тоа мноштво на лица без физиономии, каде што марамата има поизразен „карактер“.

Таквото обезличување на жената со помош на задолжителната забраденост, во нашиот фолклор присутно преку црните шамии, кај Поцеска е контрапунктирано со скулптуралниот третман на карпестите и тобусни тела кои делуваат моќно со својата површина.

Низ ритмичното повторување со процесуални разлики во третманот на белите марами и интензивниот колорит, со фина текстура на телата и позадината, авторот го разбива просторот што понекогаш резултира со целосно одсуство, апстрахирање на фигурата. Оваа амбивалентност во пристапот од фигуративност до апстракција, од пиктуралност до волуминозност, на еден специфичен начин го поврзува сликарството на Поцеска со византискиот живопис и иконопис. Така, на пример, додека обратната перспектива е детерминирана од теолошкото начело за присуството на Бога во самата икона, осветлувањето е динамично и во зависност од местото од каде што се шири божествената светлина.

Во сликарството на младата Валентина Поцеска ликовната поливалентност во виртуелното манипулирање со просторот претставува напуштање на модернистичките искуства и инсистирање на чистотата на стилот, а означува дискретно прифаќање на свеста за постмодернистичкиот плуралистички интерес за деконструираното средиште и афирмација на разликите..

Сузана Милевска

Валентина Поцеска на својата прва самостојна изложба се претставува со тематски заокружен циклус на слики. Всушност, поттик за нивно создавање таа најде во изгледот и обичаите на Јуруците во Македонија. Нашата млада сликарка ги поврза својот темперамент, афинитетот за фовистичкото и експресионистичко сликарство и восхитот од живописноста на еден фолклорен мотив. Поцеска работи според фотографии, кои главно самата ги прави, со внимателно кадрирање на „сцените“ што и служи како основа за креирање на своите сликарски композиции. Таа индикретна постапка, според забележани визуелни податоци, значи поттик за раѓање на слика, како не баш жива претстава на она што било еднаш видено. Создадени се села кои имаат сопствен самостоен живот, но во извесна релација со стварните, забележани предмети. Тоа не е свет на визији, туку вообличување на едно свое доживување, според реални мотиви, како повод за извесна ликовна трансформација. Имено, Поцеска поаѓа од фотографскиот податок во потрага по слика која ќе одговара на нејзините истражувања. Во еден дел на слики го препознава, низ оркестрацијата на живи колористички површини, карактеристичниот фолклорен мотив. Меѓутоа, тој не е цел засебе, туку напротив се појавува вовидна непосредна колористичка сугестија која има своја логика на изградвување. Посебно тоа важи за оние слики кои се создадени на строг аналитичен начин. Во нив исто така бојата има доминантна улога, но сега со поголема нагласка на формата, на нејзината стилизација и цртежот. Во ниедна слика не се

укажуваат конкретни ликови, ниту детализирани облици, туку следиме пред се контури или волумени кои изразуваат одредена положба на човечката фигура, нејзино движење, или карактеристична носија. Тоа е потенцирано со широките површини кои се зголемуваат или ограничуваат, посебно со интензивниот, нежен или светол колорит кој повеќе значи барање складност отколку што е во функција на опис. Обоените површини го носат интензивниот, чист и цврсто поставен колорит контролиран со цртеж, со некоја сива, сина структура која што ја ограничува едната или определува другата соседна површина. Осамостоената боја впрочем се наоѓа на границата од своето можно преносно значење. Просторот е разрешуван во дводимензионални планови, повторно сугерирани со боените вредности, ускладени чисти и јарки колористички односи кои не потсетуваат на боите на еден карактеристичен свет Валентина Поцеска оствари пречистен и синтетизиран ликовен јазик задржувајќи го истовремено својот интерес за фигурацијата. Постигнатите вредности, заедно со сериозниот однос кон сликарството се добра основа за нејзините нови истражувања.

Владимир Величковски

Слики од циклусот „ЈУРУЦИ“ изработени во масло и акрил врз платно и хартија меѓу 1989 - 1991 година.

ЗАВОД, МУЗЕЈ И ГАЛЕРИЈА БИТОЛА
УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА БИТОЛА
22 XI 1991
СПОНЗОР: АД ПЕЧАТНИЦА
КИРО ДАНДАРО - БИТОЛА